

Metropolie – partnerstwo miast i obszaru otaczającego

Andrzej Porawski
ZMP

Priorytety NSRR

- Wzrost konkurencyjności gospodarczej regionów,
- Elastyczne wykorzystanie endogenicznego potencjału regionów,
- Wyrównywanie szans rozwojowych.
poprzez:
 - zdecentralizowaną politykę wewnątrzregionalną,
 - rozsądną politykę makroekonomiczną centrum,
 - stymulowanie rozwoju siatki aglomeracji – ośrodków rozwoju (centrów regionalnych i subregionalnych).

Uwarunkowania (1)

- Brak polityki regionalnej państwa (papierowa NSRR, brak mechanizmów integracyjnych; dominacja polityk sektorowych).
- Brak polityki miejskiej państwa i regionów:
 - państwo podjęło prace; są zahamowane,
 - RPO – silnie zróżnicowane, w wielu brak:
 - * metropolia priorytetem tylko w 2 RPO,
 - * rewitalizacja raczej marginalnie,
 - * w kilku RPO – transport miejski,
 - * w 5 RPO brak mieszkalnictwa,
 - * tylko w trzech RPO zaplanowana JESSICA.

Uwarunkowania (2)

- Konflikt region – miasto centralne (brak świadomości, że region nie będzie się rozwijał bez silnego ośrodka wzrostu; dodatkowo region – dysponent środków – jest równocześnie beneficjentem);
- Konflikt miasto centralne – otoczenie (obawa przed dominacją / niedocenianie znaczenia);
- Konflikt miasto – wieś;
- Podwójna administracja w województwie.

Uwarunkowania (3)

- Brak zintegrowanej polityki wewnętrzmiejskiej,
- Mała samodzielność finansowa; niemotywa-
cyjny system finansowania JST;
- Słabe wykorzystanie istniejących możliwości:
 - PIT i CIT (tylko pośrednie); pod. od nier.;
 - przekształcenia gospodarki komunalnej;
 - gospodarowanie majątkiem;
 - dochody zwrotne;
 - PPP;
 - polityka inwestycyjna.

Typy metropolii w Polsce

- stołeczna (Warszawa);
- konurbacje (Katowice, Gdańsk);
- diploidalna (Bydgoszcz – Toruń; w trakcie);
- „klasyczna” – silny ośrodek centralny + otoczenie:
 - Kraków, Wrocław, Poznań, Szczecin;
 - Łódź (mutacja z dwoma satelitami);
 - Lublin (w trakcie formowania);

Potencjał ludnościowy

METROPOLIA	ośrodek	miasta/gm.m-w	wiejskie	Ludność razem
Warszawa	1 706 624	708 686	295 596	2 710 906
<i>Katowice</i>	312 201	2 270 620	116 757	2 699 578
Kraków	756 583	282 044	235 084	1 273 711
Łódź	753 192	276 234	112 014	1 141 440
<i>Trójmiasto</i>	745 113	212 494	176 091	1 133 698
Wrocław	632 930	256 974	146 812	1 036 716
Poznań	560 932	340 264	131 723	1 032 919
<i>Bydg.-Toruń</i>	567 841	128 454	185 626	881 921
Szczecin	407 785	285 602	84 885	778 272
Lublin	351 806	134 051	166 041	651 898
RAZEM	6 795 007	4 895 423	1 650 629	13 341 059
POLSKA				38 115 641

Stan „medialny” miast

- centra rozwoju regionalnego i lokalnego,
- koncentracja problemów społecznych (bezrobocie, bieda, wykluczenie),
- odpływ mieszkańców,
- problemy ekologiczne (śmieci, ścieki, smog),
- największe problemy komunikacyjne,
- zdekapitalizowana infrastruktura, zwłaszcza mieszkaniowa, drogowa i (po-)przemysłowa,
- największe konflikty przestrzenne,
- „wieś” atrakcyjniejsza” od „miasta”;

Demografia (1)

- Spadek ludności miast (41 → 39):
 - > 2000 – 11,44 mln.; 2005 – 11,29; 2010 – 11,14;
 - > Spadek ogółem (2000-2010):

Rok (1.I)	2000	2005	2009	2010
Ludność	38,26	38,17	38,14	38,17
Ludność miast	23,68	23,47	23,29	23,29
% ludn. miejskiej	61,90	61,48	61,07	61,02

- skutki społeczne i ekonomiczne;

Demografia (2)

- Sub-urbanizacja:
 - kierunki migracji (gminy podmiejskie),
 - marnotrawstwo ekonomiczne;
- Zmiany proporcji pokoleniowych:
 - mniej pracujących, więcej pozostających na utrzymaniu,
 - „starzenie” - wyzwanie dla polityki społecznej miast i państwa;

Potencjał „samorządowy”

METRO	Ludność	p.nier.	p.c.c.-p.	d.maj.	PIT	CIT	d.rozw.	wyd.og.	inwest.
Warszawa	2 710 906	401	338	377	1 546	296	2 958	4 312	927
Katowice	2 699 578	432	55	200	801	69	1 557	2 927	658
Kraków	1 273 711	320	113	257	761	77	1 528	3 264	796
Łódź	1 141 440	350	64	197	719	63	1 393	2 787	640
Trójmiasto	1 133 698	381	114	288	832	93	1 708	3 237	864
Wrocław	1 036 716	392	119	603	794	98	2 006	3 486	1 007
Poznań	1 032 919	468	147	332	920	134	2 001	3 151	905
Bydg.-Tor.	881 921	334	60	105	651	54	1 204	2 839	638
Szczecin	778 272	373	80	153	628	52	1 286	2 489	482
Lublin	651 898	277	60	59	592	56	1 044	2 507	509
Razem śr.	13 341 059	386	138	288	923	122	1 857	3 264	769
POLSKA	38 115 641	333	68	168	581	64	1214	2675	548

Wielkość i rozkład potencjału (% wartości krajowych)

Metropolie	mieszk	p. nier.	p.c.c.-p.	doch.maj.	PIT	CIT	d.rozw	wyd.og	inwest .
ogółem	35,0	40,5	70,5	60,0	55,6	67,2	53,5	42,7	49,1
ośrodki	17,8	21,6	53,3	38,5	37,6	55,9	35,2	26,5	30,4
pozostałe	17,2	18,9	17,2	21,5	18,0	11,3	18,3	16,2	18,7

Inwestycje publiczne (mln zł)

Jednostki	1999	2007	% 2007
• gminy (2413)	7 255	10 566	39,0
• MNPP (65)	3 621	10 327	38,2
• Powiaty (315)	632	2 107	7,8
• Wojew. (16)	1 033	4 067	15,0
• <i>Razem JST</i>	<i>12 541</i>	<i>27 067</i>	<i>100,0</i>
• <i>BP</i>	7 389	13 260	

Inwestycje gminne - struktura

Rodzaj	1999		2007	
• Razem	10 893	<i>100</i>	20 893	<i>100</i>
• Środowisko	4 376	<i>40,2</i>	3 922	<i>18,8</i>
• Drogi, transport	2 010	<i>18,5</i>	7 888	<i>37,8</i>
• Edukacja	1 631	<i>15,0</i>	2 161	<i>10,3</i>
• Mieszkalnictwo	899	<i>8,3</i>	1 392	<i>6,7</i>
• Rolnictwo	646	<i>5,9</i>	1 180	<i>5,6</i>
• Sport, rekreacja	439	<i>4,0</i>	1 351	<i>6,5</i>
• Kultura	136	<i>1,2</i>	807	<i>3,9</i>
• Administracja	328	<i>3,0</i>	633	<i>3,0</i>

Inwestycje w metropoliach

Gminy razem 20 893 mln

z tego

• Metropolie (10) 10 263 mln

z tego

• miasta centralne 6 353 mln

• obszary podmiejskie 3 909 mln

Rozkład inwestycji metro

METRO	metropolia	centrum	obszar podm.
Warszawa	2 512	1 712	800
Katowice	1 778	224	1 554
Trójmiasto	979	778	201
Kraków	1 014	739	275
Łódź	731	596	135
Wrocław	1 044	788	256
Poznań	935	614	321
Bydg.-Toruń	563	443	120
Szczecin	375	236	139
Lublin	332	224	108
RAZEM	10 263	6 354	3 909

Gospodarka nieruchomościami

Mienie komunalne:

Wyszczeg.	Ogółem (ha)	Zasób (ha)	% pow.
Polska	978 188	781 175	3,13
Gminy wiejskie	403 030	353 593	2,02
Gm. miejsko-wiejskie	295 138	246 470	2,96
Gm. miejskie	280 019	181 113	20,05
<i>w tym miasta na pr. pow.</i>	176 969	107 428	25,11

- administrowanie zamiast zarządzania;